

W tym numerze:

- ⇒ REFORMA WSPÓLNEJ POLITYKI RYBOŁÓWSTWA UE – POCZĄTEK KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
- ⇒ POLSKI HANDEL ZAGRANICZNY RYBAMI, OWOCAMI MORZA I ICH PRZETWORAMI W 2008 ROKU

REFORMA WSPÓLNEJ POLITYKI RYBOŁÓWSTWA UE – POCZĄTEK KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

W dniu 22 kwietnia 2009 r. Komisja Europejska przyjęła zieloną księgę dotyczącą reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa UE. Celem dokumentu jest zainicjowanie i rozpropagowanie procesu konsultacji społecznych, który jest pierwszym etapem gruntownych przemian. Komisja Europejska zaprasza do debaty wszystkich obywateli UE, m.in. rybaków i innych przedstawicieli sektora, naukowców, urzędników, organizacje pozarządowe oraz innych zainteresowanych łosem łośników i mór. Uwagi i propozycje dotyczące przyszłości unijnego rybołówstwa można zgłaszać do końca 2009 roku. Zielona księga analizuje słabe strony obecnej polityki rybołówstwa UE i poddaje pod rozagę społeczeństwa zakres potrzebnych zmian. Celem reformy jest zaprojektowanie nowoczesnego, prostego i zrównoważonego systemu zarządzania zasobami rybnymi, uwzględniającego długoterminową równowagę mór i oceanów.

Główne zasady obecnej Wspólnej Polityki Rybołówstwa UE (WPRyb)

Podstawę prawną unijnej polityki w dziedzinie rybołówstwa stanowi Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską – art. 32-38 Tytułu II, poświęcone rolnictwu. Pomimo wspólnych podstaw prawnych Wspólnej Polityki Rybołówstwa i Wspólnej Polityki Rolnej, sektory te różnią się zasadniczo.

W odróżnieniu od nadprodukcji w rolnictwie, rybołówstwo boryka się z niedostatkiem zasobów. Wspólna Polityka Rybołówstwa opiera się na przekonaniu, że zasoby ryb w wodach morskich są własnością wspólną i powinny być zarządzane na poziomie Wspólnoty. Należy je chronić przed przełowieniem i gospodarować nimi w sposób zrównoważony, uwzględniając zarówno interesy rybaków, jak i konsumentów. Nie zawsze jednak polityka rybołówstwa spełnia oczekiwania wszystkich stron – rybacy najczęściej sprzeciwiają się ograniczeniom w połowach, upatrując w nich zagrożenie dla źródła utrzymania, naukowcy zaś protestują przeciwko nadmiernym połowom i zagrożeniu dla ekologii. Polityka UE obejmuje rybołówstwo morskie, śródlądowe i akwakulturę (hodowlę ryb w naturalnych lub sztucznych zbiornikach wodnych), a także przetwórstwo i handel produktami rybnymi.

Pierwsze zasady unijnej polityki z zakresu rybołówstwa pochodzą z 1970 r., jednak właściwa Wspólna Polityka Rybołówstwa weszła w życie dopiero w 1983 r. Od tamtej pory jest poddawana przeglądowi co 10 lat, została już dwukrotnie zreformowana w 1992 r. i w 2002 r., a kolejny przegląd powinien zakończyć się w 2012 r.

Finansowym instrumentem WPRyb jest Europejski Fundusz Rybacki, utworzony w 2006 r. Fundusz ma na celu wsparcie Wspólnoty na rzecz zrównoważonego rozwoju sektora rybołówstwa morskiego i śródlądowego oraz obszarów zależnych głównie od rybactwa. Budżet Funduszu na lata 2007-2013 wynosi 3,85 mld EUR.

W obecnym kształcie Wspólna Polityka Rybołówstwa koncentruje się na czterech obszarach:

- Zarządzanie i ochrona żywych zasobów morskich – najważniejszym instrumentem są wielkości dopuszczalnych połowów (TAC), ustalane corocznie przez Radę Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa UE. Dopuszczalne wielkości połowów ustalane są na podstawie

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie i prawa
pokrewne do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

aktualnego stanu stad poszczególnych gatunków ryb w różnych akwenach oraz zalecenia naukowców odnośnie bezpiecznych granic połowów, bez zagrożenia dla odnawialności stad ryb. Znacznym problemem UE jest przekraczanie przez niektóre państwa członkowskie przyznanych im wielkości połowowych, głównie z powodu niewystarczającej kontroli rybaków, co skutkuje zmniejszeniem produktywności stad ryb i zagrożeniem dla ich przetrwania. Inne instrumenty w tym obszarze to np. dopuszczalne rozmiary łowionych ryb, zapewniające osiągnięcie stadium rozrodczego, okresy ochronne poszczególnych gatunków, wielkość oczek w sieciach, stosowanie narzędzi połowowych itp.

- Polityka strukturalna w zakresie rybołówstwa i akwakultury – stosowane instrumenty to zmniejszanie liczby statków rybackich (złomowanie), odnowa i modernizacja floty rybackiej w ramach Wieloletnich Planów Ukierunkowania (tzw. MAP) oraz zmniejszanie negatywnych skutków społecznych i gospodarczych reformy (np. premie i rekompensaty dla rybaków w tytułu zawieszenia połowów, reorientacja zawodowa rybaków itp.);
- Wspólna organizacja rynku produktów rybołówstwa i akwakultury – celem jest zrównoważenie podaży i popytu, przy uwzględnieniu interesów producentów i konsumentów, najważniejszym instrumentem jest pomoc finansowa dla organizacji producentów rybnych;
- Polityka zewnętrzna – zawieranie umów z krajami trzecimi, na podstawie których statki floty UE mogą łowić na obszarach wód morskich tych krajów; prowadzenie negocjacji na forum międzynarodowym, dotyczących wspólnych przepisów ochronnych przy połowach na wodach otwartych.

Ostatnia reforma WPR_{ryb} z 2002 r. obejmowała m.in. zarządzanie zasobami ryb w ramach kompleksowych planów długoterminowych (a nie planów rocznych, jak uprzednio), zwiększenie uczestnictwa zainteresowanych stron w kształtowaniu prawa unijnego oraz uwypuklenie kwestii ochrony środowiska w procesie zarządzania rybołówstwem. Pomimo znacznego postępu, nie wszystkie uzgodnione w 2002 r. cele, mające nadać rybołówstwu bardziej zrównoważony charakter, zostały jednak do tej pory zrealizowane.

Pozostają do rozwiązania następujące problemy:

- Przelowienie stad ryb w wodach morskich UE – gwałtownie zmniejsza się produktywność stad ryb: 88% gatunków ryb morskich jest zbyt intensywnie eksploatowanych, wobec średniej światowej wynoszącej 25%, a 30% przekracza bezpiecznie granice biologiczne (jest za mało ryb w wieku reprodukcyjnym, aby zapewnić naturalne odrodzenie stada);
- Nadmierna zdolność połowowa floty UE – możliwości połowowe większości europejskich flot rybackich (ilość statków rybackich) są dwu- a nawet trzykrotnie większe niż ilość ryb, jaką można złowić bez zagrożenia dla przyszłej produktywności stad;
- Straty lub niska rentowność europejskich flot rybackich – spowodowane nadmierną zdolnością połowową flot, pomimo znacznego ich subsydiowania;
- Coraz większe uzależnienie rynku UE od importu ryb – brak równowagi między możliwościami floty a dostępnymi zasobami powoduje spadek połowów i wzrost importu spoza UE - obecnie 2/3 ryb konsumowanych w Europie pochodzi z importu;
- Brak precyzyjnych celów polityki UE w zakresie odpowiedzialności ekologicznej oraz integracji z problematyką ogólnomorską;

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie i prawa
pokrewne do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

- Nadmierna centralizacja systemu podejmowania decyzji sprzyjająca krótkoterminowej perspektywie, która jest często w sprzeczności z długofalowym zrównoważeniem połowów, brak wsparcia dla regionalnych rozwiązań;
- Brak dostatecznej odpowiedzialności rybaków za zrównoważone wykorzystywanie zasobów morskich – istniejące przepisy prawne w sposób niewystarczający egzekwują ich przestrzeganie przez branżę rybołówstwa, brak woli politycznej w sprawie poszanowania ograniczeń połowów.

Z punktu widzenia polskiego rybołówstwa, najważniejszym problemem jest stale zmniejszająca się populacja dorsza bałtyckiego – gatunku ryb najchętniej poławianych przez naszych rybaków. Przełowienie dorsza zostało spowodowane jego nadmierną eksploatacją w stosunku do produktywności stada, m.in. na skutek połowów nielegalnych i nieraportowanych. Głównym celem Wspólnej Polityki Rybołówstwa w akwenie Morza Bałtyckiego jest zatem odnowa stada dorsza bałtyckiego i innych gatunków ryb zagrożonych przełowieniem, w celu kontynuacji połowów oraz zapewnienie rybakom stabilnych dochodów. Problem nadmiernej zdolności połowowej oraz niska rentowność floty to również problemy dotyczące polskiego sektora rybackiego.

Cele obecnej reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa:

- Odbudowa produktywnych europejskich stad ryb do poziomu gwarantującego maksymalny zrównoważony połów;
- Dostosowanie liczebności floty rybackiej do liczebności poławianych przez nią ryb, zapewnienie rentowności flotom rybackim;
- Zapewnienie rybakom wyższych dochodów poprzez dostęp do zwiększonych, odbudowanych zasobów rybnych, utrzymanie miejsc pracy w sektorze rybołówstwa;
- Zwiększenie konkurencyjności europejskiej gospodarki rybnej;
- Ograniczenie importu ryb spoza Europy, zapewnienie konsumentom europejskim szerszego dostępu do wysokiej jakości ryb złowionych lub wyhodowanych w Europie;
- Zdobycie zaufania konsumentów, jak i organów administracji co do pochodzenia ryb dzięki przejrzystości łańcucha produkcji i zbytu („od łowiska do półmiska”) w całym sektorze gospodarki rybnej;
- Integracja rybactwa z innymi działami gospodarki lokalnej, zapewnienie społeczności stref przybrzeżnych korzyści płynących ze zróżnicowania działań na tych terenach;
- Uproszczenie i decentralizacja Wspólnej Polityki Rybołówstwa UE, łatwiejsze zarządzanie i obniżenie kosztów, zwiększenie udziału rybaków w procesie decyzyjnym.

Należy znaleźć odpowiedzi na podstawowe pytania:

1. Jak zapewnić długofalowy, zrównoważony charakter rybołówstwa przy zachowaniu jego opłacalności?
2. Jak dostosować zdolność połowową floty, nie zaniedbując potrzeb socjalnych społeczności nadmorskich?
3. Jak doprowadzić do przestrzegania prawa dotyczącego połowów?
4. W jaki sposób Unia Europejska może, poprzez swoją politykę, przyczynić się do zrównoważonego charakteru rybołówstwa poza wodami UE?

Obecna reforma powinna być gruntowna, która przerwie błędne koło i odwróci niekorzystne tendencje. Potrzeba pilnego wprowadzenia zmian w sektorze rybołówstwa jest dodatkowo wzmocniona koniecznością przystosowania się do zmian globalnych, jak kryzys finansowy, zmiany

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie i prawa
pokrewne do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

klimatu powodujące zmiany w liczebności i rozmieszczeniu stad ryb, czy też wahania cen ropy. Komisja Europejska jest zdania, że jeśli w najbliższych latach nie uda się wprowadzić prawdziwie zrównoważonej eksploatacji zasobów, dojdzie do całkowitego przetrzebienia mórz, a rybołówstwo stanie się sektorem nieefektywnym ekonomicznie.

Otwarta debata nad przyszłością europejskiej polityki sektora rybnego potrwa do końca 2009 roku. Komisja Europejska podsumuje rezultaty konsultacji publicznych w pierwszej połowie 2010 roku, a następnie opracuje projekt nowego rozporządzenia podstawowego. Przewiduje się, że po zatwierdzeniu aktów prawnych przez Parlament Europejski i Radę Ministrów, reforma weszłaby w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Zielona księga Komisji Europejskiej, w której zawarte są szczegółowe pytania dotyczące reformy wraz z dokumentami uzupełniającymi i dodatkowymi informacjami na temat procesu konsultacji dostępna jest na stronie internetowej Komisji Europejskiej:

http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_en.htm

Zielona księga w języku polskim:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0163:FIN:PL:PDF>

Każdy kto chciałby wziąć udział w konsultacjach może przesłać odpowiedzi na pytania zawarte w zielonej księdze pocztą lub drogą elektroniczną do dnia **31 grudnia 2009 r.**

na adres:

Dyrekcja Generalna ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa – MARE A

Komisja Europejska

99 rue Joseph II

B – 1049 Bruksela

lub adres poczty elektronicznej: mare-cfp-consultation@ec.europa.eu

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

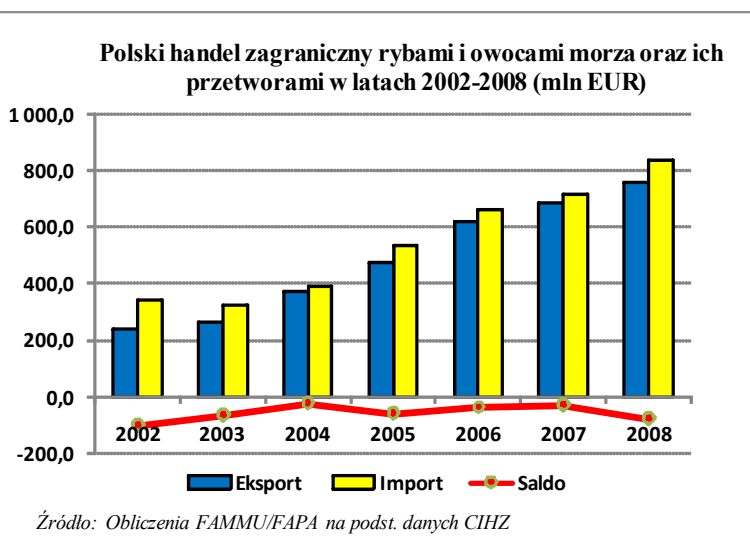
Opracowanie: Ewa Siemieńska
FAMMU/FAPA
na podstawie Komisji Europejskiej

POLSKI HANDEL ZAGRANICZNY RYBAMI, OWOCAMI MORZA I ICH PRZETWORAMI W 2008 ROKU

Saldo handlu zagranicznego

W 2008 r. ujemne saldo w wymianie handlowej rybami, owocami morza, przetworami i produktami rybnymi uległo ponaddwukrotnemu pogorszeniu do 77 mln EUR w porównaniu z 29 mln EUR w 2007 r. Jest to najgorszy wynik od 2002 r., kiedy to ujemne saldo wyniosło aż 102 mln EUR. Pogorszenie

wyników w handlu zagranicznym sektora rybnego nastąpiło na skutek wyższej dynamiki wzrostu wartości importu (16%) niż eksportu (10%) wobec roku poprzedniego. Dodatkowo salda wymiany handlowej zanotowano jedynie w grupie ryb wędzonych, suszonych i solonych oraz w grupach przetworów i konserw rybnych oraz przetworów z owoców morza. W przypadku ryb wędzonych oraz przetworów

Prawa autorskie i prawa pokrewne do artykułów, publikowanych w niniejszym wydaniu przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa, przysługują Wydawnictwu Agra Informa Ltd. Naruszenie w jakikolwiek sposób praw autorskich Wydawnictwa Agra Informa Ltd jest zabronione

i konserw rybnych dodatnie saldo uległo nawet poprawie, natomiast w pozostałych grupach towarowych nastąpiło pogorszenie salda handlowego.

Struktura towarowa polskiego handlu rolno-spożywczego rybnymi i owocami morza oraz ich przetworami

Produkty	Eksport (mln EUR)			Eksport (tys. ton)			Import (mln EUR)			Import (tys. ton)			Saldo (w mln EUR)	
	2007	2008	zmiana 2007=100	2007	2008	zmiana 2007=100	2007	2008	zmiana 2007=100	2007	2008	zmiana 2007=100	2007	2008
Ryby żywe (0301)	5,35	3,30	61,7	1,22	1,09	89,8	7,95	6,06	76,3	3,26	1,54	47,2	-2,6	-2,8
Ryby świeże lub schłodzone (0302)	13,69	10,07	73,6	46,36	28,44	61,3	203,52	256,09	125,8	64,15	80,69	125,8	-189,8	-246,0
Ryby mrożone (0303)	18,80	14,38	76,5	13,82	12,77	92,3	123,69	132,46	107,1	75,45	76,64	101,6	-104,9	-118,1
Filety i mięso rybne (0304)	170,04	177,47	104,4	35,60	35,79	100,5	286,32	321,16	112,2	174,47	183,90	105,4	-116,3	-143,7
Ryby suszone, solone, wędzone oraz mączki spożywcze (0305)	265,91	282,55	106,3	28,30	29,85	105,5	5,47	6,95	127,3	1,03	1,80	174,3	260,4	275,6
Owoce morza: Skorupiaki i inne bezkręgowce wodne (0306)	4,01	2,87	71,6	5,84	5,95	101,9	17,63	19,00	107,7	5,99	5,25	87,7	-13,6	-16,1
Owoce morza: Mięczaki i inne bezkręgowce wodne (0307)	2,59	2,25	86,8	0,87	0,62	71,3	3,02	3,25	107,6	1,19	1,18	99,1	-0,4	-1,0
Ekstrakty i soki z mięsa ryb oraz owoców morza (1603)	0,01	0,08	541,3	0,00	0,01	222,0	0,53	0,72	137,1	0,12	0,09	74,3	-0,5	-0,6
Przetwory i konserwy rybne oraz kawior (1604)	187,02	244,15	130,5	76,14	90,07	118,3	64,12	82,65	128,9	37,43	41,79	111,6	122,9	161,5
Przetwory i konserwy z owoców morza (1605)	21,35	21,21	99,3	2,42	2,26	93,6	5,73	6,98	121,8	1,33	1,57	118,3	15,6	14,2
RAZEM	688,8	758,3	110,1	210,6	206,9	98,2	718,0	835,3	116,3	364,4	394,5	108,2	-29,2	-77,0

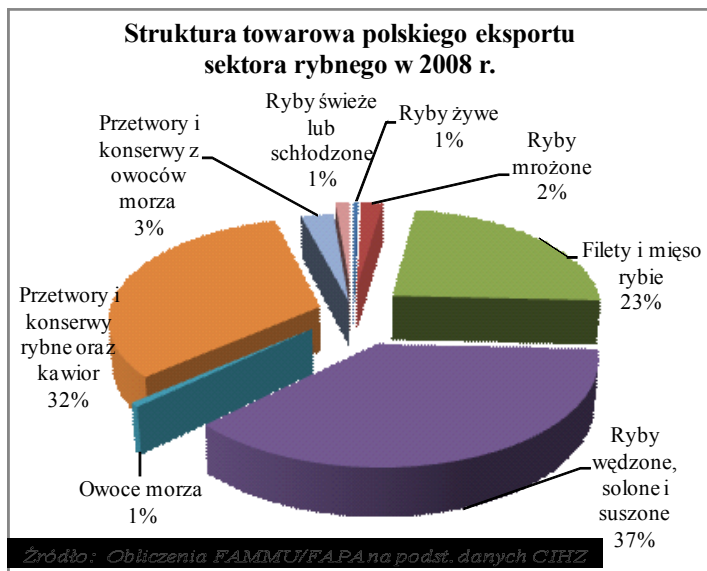
Źródło: Obliczenia FAMMU/FAPA na podst. danych CIHZ

Ekspert

W 2008 r. wyeksportowano 206,9 tys. ton ryb, owoców morza i ich przetworów o wartości 758,3 mln EUR. W stosunku do roku poprzedniego wartość sprzedaży wzrosła o ok. 10%, zaś wolumen obniżył się o ok. 2%. W strukturze towarowej eksportu dominowały ryby wędzone, solone i suszone (37% udział w wartości wywozu), przetwory i konserwy rybne (32%) oraz filety i mięso rybne (23%). We wszystkich podstawowych grupach zanotowano wzrost wartości wywozu, w tym największy w przypadku przetworów i konserw rybnych (ponad 30%). Wzrósł również udział przetworów i konserw rybnych w strukturze wartościowej sprzedaży na rynki zagraniczne (w 2007 r. – 27%, w 2008 r. – 32%). Spadek wartości wywozu zmniejszył się natomiast znacząco w grupach ryb świeżych, mięczaków, ryb żywych, przetworów z owoców morza oraz ryb mrożonych, jednak udział tych grup w eksporcie jest marginalny. Większość polskiego wywozu sektora rybnego na rynki zagraniczne jest reeksportem surowców importowanych.

W najważniejszej dla polskiego eksportu grupie ryb wędzonych, suszonych i solonych zdecydowaną większość (99,8%) stanowią ryby wędzone. Hitem eksportowym (32% udział globalnej wartości eksportu polskiego sektora rybnego, 86% w asortymencie ryb wędzonych) był w roku ubiegłym łosoś wędzony. Zarówno wolumen, jak i wartość wywozu tego produktu, zwiększyły się o 7% w porównaniu z rokiem poprzednim do 24,7 tys. ton w kwocie 243 mln EUR. Dominującym odbiorcą łososia wędzonego były kraje Unii Europejskiej, dokąd trafiło 97% ogólnej wartości sprzedaży. Wywóz ryb wędzonych na rynek zjednoczonej Europy (głównie do Niemiec, Włoch i Francji) systematycznie rośnie i stał się tam jedną z polskich specjalności.

Do ważnych odbiorców łososia wędzonego z Polski dołączyła w roku ubiegłym Szwajcaria (ponad 10-krotny wzrost wartości wywozu wobec 2007 r.). Globalna wartość wywozu łososia wędzonego wzrosła w 2008 r. o ok. 7%. Oprócz łososia, w grupie ryb wędzonych ważną rolę w eksporcie odgrywa również pstrąg (12% udział w wartości sprzedaży tej grupy), mniejsze ilości stanowiły wędzona makrela, węgorz i halibut.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

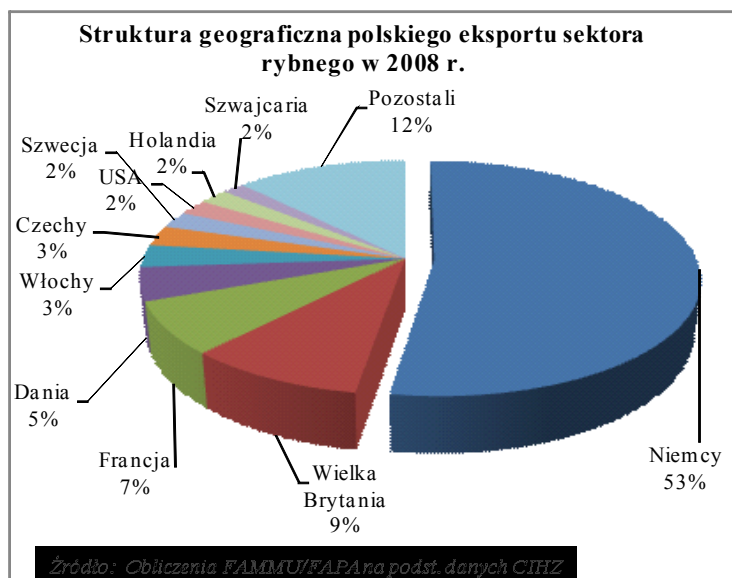
Prawa autorskie i prawa pokrewne do artykułów, publikowanych w niniejszym wydaniu przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa, przysługują Wydawnictwu Agra Informa Ltd. Naruszenie w jakikolwiek sposób praw autorskich Wydawnictwa Agra Informa Ltd jest zabronione

Relacje cenowe w eksporcie ryb wędzonych były w roku ubiegłym niekorzystne (spadek cen transakcyjnych wędzonego łososia o 0,2% do 9,83 EUR/kg, wzrost cen wędzonego pstrąga o niespełna 2% do 9,15 EUR/kg).

W grupie przetworów i konserw rybnych największy udział (35%), pod względem wartości sprzedaży na rynki zagraniczne, zajmowały konserwy śledziowe, które niemal w całości (90%) trafiły na rynek niemiecki. Sprzedaż śledzi konserwowych za Odrę wzrosła w stosunku do roku poprzedniego niemal o połowę, co zrekompensowało spadek wywozu tego produktu do pozostałych odbiorców – w tym m.in. do Czech (prawie czterokrotnie) i USA (o jedną czwartą). Ceny eksportowe konserw śledziowych wzrosły w roku ubiegłym nieznacznie (o 0,6% do ok. 2 EUR/kg), przy znacznie wyższym wzroście cen w imporcie świeżych śledzi (o 43%), co znacznie pogorszyło opłacalność przetwórstwa. Ważnym produktem eksportowym w grupie przetworów były w 2008 r. mrożone filety w panierce (19% w wartości wywozu tej grupy), a ich niemal wyłącznym odbiorcą kraje Wspólnoty.

Kolejne miejsca w strukturze towarowej polskiego eksportu rybnego zajmowały mrożone filety z łososia i dorsza (po ok. 30% udziału w grupie filetów i mięsa rybnego). Sprzedaż mrożonych filetów z łososia zwiększyła się o blisko 30%, zaś mrożonych filetów z dorsza niemal o tyle samo spadła. Na gorsze wyniki handlu dorszem wpływ miały zaostrenie kontroli i limity połowów tego gatunku ryby oraz wypłata odszkodowań za zawieszenie połowów przez rybaków. Ceny transakcyjne w eksporcie mrożonych filetów z łososia w 2008 r. wynosiły 7,02 EUR/kg wobec 6,58 EUR/kg w 2007 r. (wzrost o 6,6%). W przypadku mrożonych filetów z dorsza wzrost cen był znacznie niższy (o 2,7% do 5,84 EUR/kg).

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Głównym odbiorcą polskiego eksportu sektora rybnego są kraje Unii Europejskiej, dokąd w 2008 r. trafiło ponad 91% wartości całego wywozu w kwocie 693 mln EUR – o 10% więcej niż rok wcześniej. Do Wspólnoty trafiły głównie łosos wędzony (34% wartości dostaw do UE), konserwy śledziowe (12%), mrożone filety z dorsza i mrożone filety rybne w panierce (po 7%), pstrąg wędzony oraz mrożone filety z łososia (po 5%). Na czele importerów uplasowały się tradycyjnie Niemcy, które zakupiły ponad połowę wartości

eksportowanych z Polski towarów z sektora rybnego. Niemiecy konsumenci najchętniej kupowali w naszym kraju ryby wędzone: łososia i pstrąga, a także konserwy śledziowe i przetwory z łososia. Na Wyspach Brytyjskich – drugim pod względem wartości rynku zbytu – ulokowano głównie mrożone filety z dorsza, łososia oraz ryb słodkowodnych, a także mrożone filety w panierce. Kolejni odbiorcy to również kraje UE: Francja, Dania, Włochy, Czechy i Szwecja. Z państw spoza UE, w pierwszej dziesiątce rynków zbytu znalazły się również USA – największy odbiorca szprotów konserwowych oraz Szwajcaria – najważniejszy nabywca filetów z ryb słodkowodnych. Warto wymienić również Tajlandię, która była w roku ubiegłym drugim, po Wielkiej Brytanii, odbiorcą mrożonych filetów z łososia. Spośród najważniejszych partnerów handlowych wzrost wartości sprzedaży w porównaniu z 2007 r. zanotowano w przypadku Szwajcarii (o połowę), Francji i Holandii (po 28%), USA (22%), Włoch (18%), Szwecji (12%) oraz Niemiec (10%). Spadek obrotów dotyczył Wielkiej Brytanii (7%) oraz Danii i Czech (po ok. 2%).

Prawa autorskie i prawa pokrewne do artykułów, publikowanych w niniejszym wydaniu przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa, przysługują Wydawnictwu Agra Informa Ltd. Naruszenie w jakikolwiek sposób praw autorskich Wydawnictwa Agra Informa Ltd jest zabronione

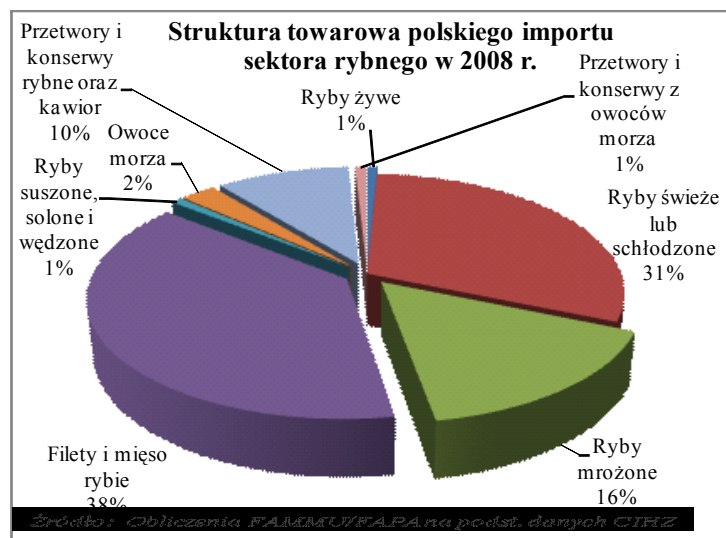
Import

W 2008 r. na rynkach zagranicznych zakupiono 394,5 tys. ton ryb, owoców morza i ich przetworów za kwotę 835,3 mln EUR. Wolumen zakupów zwiększył się o 8,2%, zaś jego wartość aż o 16,3%. Wzrost wartości przywozu dotyczył prawie wszystkich grup towarowych z wyjątkiem ryb żywych. Zależność polskiego przetwórstwa oraz konsumentów od importu ryb coraz bardziej

rośnie. Wpływ na to mają głównie ograniczenia w połowach na Bałtyku oraz konkurencyjność cenowa niektórych produktów z importu (zwłaszcza pangii).

Na strukturę towarową wartości importułożyły się filety i mięso z ryb (38%), ryby świeże lub schłodzone (31%), ryby mrożone (16%) oraz przetwory i konserwy rybne (10%). Pozostałe grupy towarowe miały niewielkie znaczenie w zakupach.

Produktem, który miał najwyższy udział w strukturze towarowej importu całego sektora rybnego (27%) oraz wśród ryb świeżych (89%) był łosoś. Zarówno

wolumen, jak i wartość sprowadzonego świeżego łososia była o 27% wyższa niż rok wcześniej i wyniosła 65,8 tys. ton za 228,2 mln EUR. Wzrost zakupów tego gatunku ryby był spowodowany dużym zapotrzebowaniem na surowiec do przetwórstwa i rosnącą dynamiką eksportu łososia wędzonego. Ceny zakupu świeżego łososia w 2008 r. wynosiły 3,46 EUR/kg i były o 1% niższe niż w 2007 r. Głównymi dostawcami łososia na rynek polski była w 2008 r. Norwegia (69% wartości importu) oraz Szwecja (25%), pozostałe ilości pochodziły z UE. Dorsz stanowił 6% udziału w zakupach ryb świeżych, a sprowadzany był głównie z Danii i Szwecji. Wolumen importu dorsza wzrósł o 15%, a jego wartość o 13%, ceny zakupów obniżyły się o 2% do 1,78 EUR/kg. Inne gatunki świeżych ryb były zakupione w mniejszych ilościach (ryby płaskie, pstrągi, śledzie).

Ważne miejsce w strukturze importu (11% udział w globalnych zakupach sektora rybnego; 28% w grupie filetów i mięsa z ryb) zajęły mrożone filety z ryb słodkowodnych, w tym głównie pangii z Wietnamu (79% wśród mrożonych filetów ryb słodkowodnych) i tilapii z Chin (10%). Obie ryby pochodzą ze sztucznych hodowli (akwakultury). Zakupy pangii wzrosły ilościowo o 10% do 44,3 tys. ton, a wartość obniżyła się nieznacznie w porównaniu do 2007 r. do 71,6 mln EUR, ponieważ w ub. r. ceny transakcyjne w imporcie mrożonych filetów z pangii obniżyły się o 5% do 1,82 EUR/kg. Popularność tego gatunku ryby wśród polskich konsumentów coraz bardziej rośnie, głównie za sprawą atrakcyjności cenowej produktu. Jeszcze większa dynamika importu miała miejsce w przypadku tilapii z Chin, wolumen zakupów wzrósł w ubiegłym roku prawie dwukrotnie do 3,8 tys. ton z, a ich wartość - ponaddwukrotnie do 9,3 mln EUR. Tilapia jest jednak droższą rybą od pangii, a dodatkowo ceny transakcyjne w imporcie mrożonych filetów wzrosły wobec 2007 r. o 26% do 2,43 EUR/kg. Pomimo delikatnego smaku pangii i tilapii oraz konkurencyjności cenowej pangii, wartość odżywcza tych ryb budzi zastrzeżenia naukowców, ze względu na metody hodowlane stosowane w produkcji (duże zagęszczenie ryb w często zanieczyszczonych akwenach, stosowanie w hodowli antybiotyków, środków bakteriobójczych, hormonów itp.). Poza tym mięso pangii, w porównaniu z rybami morskimi, czy karpem i pstrągiem, zawiera minimalne ilości cenionych przez dietetyków składników.

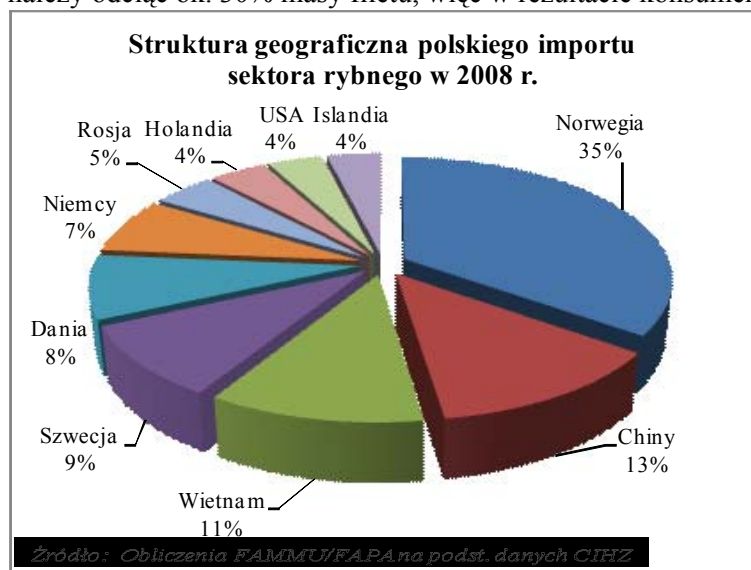
Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie i prawa pokrewne do artykułów, publikowanych w niniejszym wydaniu przez Fundację Programów Pomocy dla Rolnictwa, przysługują Wydawnictwu Agra Informa Ltd. Naruszenie w jakikolwiek sposób praw autorskich Wydawnictwa Agra Informa Ltd jest zabronione

Według badań włoskiego instytutu naukowego INRAN, porównanie najważniejszych parametrów składu mięsa pangia i pstrąga wygląda następująco:

Skład:	panga	pstrąg
białko	13 %	19%
tłuszcz	1,84 %	7,64 %
kwasy omega-3	0,08 %	1,87 %
witamina E	0,11 mg/kg masy ciała	1,58 mg/kg masy ciała
woda	83 %	70 %

Natomiast według badań przeprowadzonych przez pracowników firmy WILBO S.A., spadek cen filetów z pangia wiąże się z obniżeniem jakości surowca. Tańsze filety z pangia to filety tzw. nietrymowane, które zawierają tłuszcz i czerwone mięso. Przed przygotowaniem do konsumpcji należy odciąć ok. 30% masy filetu, więc w rezultacie konsument płaci za rybę więcej.

Kolejnym sprowadzonym w 2008 r. produktem były mrożone filety z mintaja (6% udział w imporcie sektora rybnego; 16% w grupie filetów i mięsa z ryb), głównie z Chin (75%), a także z USA i Rosji. Wolumen importu tego produktu obniżył się wobec 2007 r. o ok. 3%, zaś wartość wzrosła o ok. 8%, przy wyższych cenach transakcyjnych o 10% do 1,59 EUR/kg. Obniżyła się również o ok. 3% wielkość importu filetów i mięsa ze śledzi, zaś wartość zakupów wzrosła o 13%, a ceny transakcyjne o 16% do 1,09 EUR/kg. Filety i mięso śledzi

kupowaliśmy najchętniej w Norwegii i Islandii. Spośród ryb mrożonych najwięcej sprowadziliśmy makreli (4% udział w imporcie sektora rybnego; 28% w grupie ryb mrożonych) oraz dorszy (odpowiednio 4% i 26%). Wolumen importu mrożonych makreli zmniejszył się o ok. 2% na skutek wzrostu cen transakcyjnych o ok. 9% do 1,11 EUR/kg, natomiast mrożonych dorszy wzrósł o 10% taniej o 3,5% do 3,30 EUR/kg. Mrożone makrele kupowaliśmy głównie w Holandii i Norwegii, a mrożone dorsze w Rosji i USA.

W 2008 r. zanotowaliśmy wzrost importu przetworów z ryb o 12% do 41,8 tys. ton, a wartościowo o 29% do 82,7 mln EUR. W strukturze towarowej importu przetworów z ryb dominują śledzie (45%) oraz tuńczyki (33%). W 2008 r. zakupy przetworów ze śledzi zwiększyły się o ok. 19% przy stosunkowo niewielkim wzroście cen transakcyjnych o ok. 5% do 1,54 EUR/kg. Głównymi dostawcami śledzi przetworzonych były Dania i Niemcy. Import przetworów z tuńczyków również wzrósł o 19%, jednak przy znacznie większym wzroście cen – o jedną czwartą do 2,50 EUR/kg. Najważniejszymi dostawcami przetworzonych tuńczyków były Tajlandia i Filipiny. Ponad 75% sprowadzonych w 2008 r. owoców morza i ich przetworów stanowiły krewetki, a ich głównymi dostawcami były Niemcy i Grenlandia. Import krewetek i przetworów zmniejszył się w porównaniu z 2007 r. aż o 11% ze względu na znaczny – ponad 20% wzrost cen transakcyjnych do 3,70 EUR/kg.

Opracowanie: Ewa Siemieńska
FAMMU/FAPA
na podstawie danych CIHZ i IERiGŻ

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie i prawa
pokrewne do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione